

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1626

Cap. VIII. Proprietates Constitutionum ac Regularum Religiosarum in
quibus suam ostendunt præstantiam & perfectionem

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45802](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45802)

mensa. Et quamuis non desit illis p^{er} nix & glacies, nebula & pruina afflictionū ac tentationum, quibus illi exercentur: ipse tamen Dominus ita eorum curam gerit, vt tēpestiue emittat verbum suum internæ illustrationis, & faciat, spiritum suum feruentis inspirationis flare vt omnia illa dissoluat, & fluant aque dans eis amplio rem notitiam viarum sanctitatis & perfectionis, ita vt vere dici possit: *Non fecit taliter omni nationi*, atque fecit ipsis Religiosis, quorum natio est pura *Obedientia & dilectio*, ac propterea ei tantopere fauit, indulsit, & præ alijs omnibus eam protexit. *Lauda itaq; Ierusalem Dominum*, qui te fecit, *lauda Deum tuum Sion*, qui te fundauit, & singulari amore cupit esse tuus, vt & tu sis ipse. Felices qui per tuas ingrediuntur portas, tua amplectentes consilia, tuisque votis sese claudentes, & regulis corroborantes; liquidem in te benedictionem inuenerunt, pacem, saturitatem, de hostibus victoriam, & coronam gloriæ propter obtentas victorias.

CAPVT VIII.

PROPRIETATES CONSTITVTIONVM AC REGVLARVM

Religiosarum, in quibus suam ostendunt præstantiam & perfectionem.

VENIAMVS nunc vltimam Excellentiam, quam habere solet Regula Religionis approbata: in qua ordinariè inueniuntur conditiones & proprietates perfectæ legis humanæ, ciuillis, aut Ecclesiasticæ: de qua dicit S. Isidorus. quod debeat esse *honestæ, iusta, possibilis secundum naturam, loco temporiq; conueniens, necessaria, utilis, & manifesta.*

p Ps. 142. 16.

q Eccl. 3. 1. & Ps. 47. 2.

Beati qui Deum sequuntur,

Lib. 5. Ethy. c. 5. § 21. S. Tho. 1. 2. q. 5. a. 3.

PRI MV M ita que Regulæ & Constitutiones **HONESTÆ** sunt & sanctæ: quia fluunt ex fonte sanctitatis, hoc est, ex Euangelio sancto; & inspirantur à Sancto Sanctorum, ad communicandam suis electis sanctitatem. Eo autem sunt præstantiores, quò ordinant ac dirigunt res sanctiores, commendantes actus virtutum in gradibus excelsioribus, quales sunt purior intentio gloriæ Dei humilitas profundior in cõtemptibus, paupertas strictior, obediētia erga Superiores promptior, & maior inter æquales cõiunctio, euellendo radicatus oēs scopulos, & impedimēta ad has virtutes perfectiùs exercēdas.

1.

SE C V N D O. Leges sunt **I V S TÆ**, hoc est, naturali rationi, quoad fieri potest, conformes: ita vt constet de earum Iustitia, & æquitate, absque iniuria tertij; cum enim gratia fundetur in natura; & homo ratione gubernetur: grauior fert id, quod ab ea degenerat, nisi fides dicta suppleat, quæ est super ipsã rationē humanã. Quamobrè dixit Dauid: *iudicia Domini vera, iustificata in semetipsa desiderabilia super aurũ & lapidẽ preciosũ multũ, & hominib. dulciora super mel & fauũ.* Tales igitur esse debēt humanæ leges, vt sint cõformes diuinis: ita vt nõ fundētur in rationib. tm̃ probabilibus, sed certis. Ratio eni:

2.

a Psal. 118. 10 & Ps. 92. 5.

quæ vni est tantum probabilis, alteri non est talis. Quoniam autem lex omnibus proponitur: necesse est inniti rationi, quæ omnibus probetur.

3. **TERTIO** leges esse debent **POSSIBILES** secundum naturales vires minimum, ordinarijs gratiæ auxilijs præuentorum. Quare non sunt sicut in tolerabile antiquæ legis iugum: de quo dixit S. Petrus, quod vix *b portare poterunt*; sed sicut iugum suave Euangelij, quod Christus D. N. c. *suave portat*, & *onus leue*, dans leuamen & quietem defatigatis; ac proinde non habent hæc leges tantum rigorem, vt corpus destruant; sed quantum sufficit ad mortificandum, & spiritui subijciendum, iuxta finem intentum. Et quantum in hac re sit varietas, vt plus, aut minus mortificetur; etiam si leges valde ueræ videantur: semper tamen sunt possibilis ac faciles ijs, quos Deus vocat ad eas amplectendas: gratia enim vocationis addit vires ad eas seruandas. Quamobrem cum Religiosi S. Francisci de seueritate eius regulæ apud sum conquererentur: cælestis vox ei dixit: vt Religiosi illam iuxta litteras seruarent: nam ego, inquit, noui vires hominis, & quas ego sum illi daturus.

4. **QUARTO** sunt leges *conuenientes* secundum circumstantias *loci ac temporis* præsentis. Nam diuina Prouidentia hæc omnia attendit in Religionis institutione; respiciens (vt supra insinuauimus) ad præsentis Ecclesiæ necessitates; ita dirigens earum Instituta, & Regulas, vt accommodata essent ad necessitates reparandas; excitando eius virtutis Exercitia, quæ magis in tali aut in tali occasione maioris momenti esse videbantur. Ex quo efficitur, esse cõtra decorum Religionis, quod tẽporis progressu aliqua eius Constituta mutentur. Fieri. n. potest, vt, quod vno tempore expediebat nõ expediat, sicut etiam in aliquo loco opportunè seruetur aliqua ordinatio, quæ in alio non ita expediret. Et in ipsamet Ecclesia Catholica fuerunt huiusmodi mutationes in rebus satis grauibus. Nã in initio tolerabatur circũcisio, & obseruantia rerum aliquarum spectantium ad antiquam legem: quæ tam epistola seuenissime fuere interdicta. Et fundata iam solide lege noua, iubebatur quodã tẽpore, vt fideles omnibus cibis comestibilibus vescerentur, sed quia aliqui hæretici dicerent, quosdam cibos esse à dæmone: postea, cessantibus istis hæreticorũ erroribus approbata fuit abstinẽtia à carnibus, certis diebus.

5. **QUINTO**, leges debent esse *necessariæ & utiles*, vt inbeant quæ sunt ad salutem necessaria: prohibeant verò, quæ ei aduersantur: & confirmant Evangelicæ de his præcepta; addant verò pœnas aliquas temporales, quæ ignorantiam earum obseruatione compescant. Ordinant præterea & constituunt quod necessarium: & vtile est ad illius Instituti perfectionem: ita vt neque in constituendis deficiant: neque tamẽ sint nimis: nam etiam multitudo legis nocere, & adferre scrupulos & anxietates. Et hac ratione impletur quod Deus per Isaiam promissit, dicens: *d Ego Dominus Deus tuus, docenti te iustitiam*.

bernans te in via qua ambulat. *Vinam attendisses mandata mea: facta fuisset sicut
fontem pax tua, & Insuper tua sicut gurgites maris.*

DE QUAE LEGES sine Regula debent esse manifesta & clara: ne obscuritas,
transgressionis occasionem adferat; nec quisquam se excuset ex ignorantia.
propterea enim dicitur: *Præceptum Domini lucidum, illuminans oculos: & eius
mandatum: lucerna est, & lex lux, illuminans & recta deducens.*

HANC Constitutionum & Regularum proprietatem cum reliquis præ-
dictis tanti fecit noster Pater S. Ignatius in suis constitutionibus conscien-
tis, ut in earum Proæmio hæc verba posuerit: Cū constitutionum hic finis
sit, ut vniuersum corpus Societatis, & particularia eius membra, ad sui con-
seruationem & incrementum ad gloriam Dei, & vniuersalis Ecclesie bonum
laurentur; præterquam quod omnes, & singula earum per se ipsas ad finem
dictum accommodatae sunt, tria alia in eis expeti possunt. *Primum*, ut plena
sint; quod omnibus, quæ incidere possint, quantum fieri potest, prouideatur.
Alterum, ut perspicuae sint; quod minus scrupulis detur occasio. *Tertium* ut breues
sint, quantum plenitudinis, ac perspicuitatis ratio patitur, ut memoria reti-
neri possint. Quæ tria, ut in ipso contextu Constitutionum exactius serua-
ret, voluit addere ipsemet declarationes aliquas, quæ supplerent quod ad
plenitudinem & claritatem, propter breuitatem seruandam in eis deesset.
Etenim omnibus talem seruauit dispositionem, ut satis appareat, eam non ab
humana sed à diuina prouidentia sic fuisse directam; & cœlestem nostrum
Magistram Iesum manum apposuisse, ut socios suos doceret & instrueret,
quod quid opus habebant, ut fideles ipsi essent. & in hac Societate perfecti,

Ex prædictis omnibus colligit S. Thomas, quod quamuis maior perfe-
ctio & excellentia Religionum desumatur præcipue ex præclariori fine, ad
quem tendunt: (quo nomine quæ vitam contemplatiuam, ut finem suum re-
spicit, excedit eam, quæ tendit ad actiuam; & quæ, quod vtriusque est opti-
mum, complectitur, vtramque excedit, ut supra est dictum) Religionum
tamen, quæ eundem respiciunt finem, illa perfectior censetur, quæ Consti-
tutiones, & Regulas, aliaque media habet magis proportionata, & efficacia
ad eum consequendum, quia de prædictis sex conditionibus plus participat.
Cuius rei aliqua indicia licet ostendere. *Primum* est, si media illa, & efficacia
sint, & simul suaui: sic enim magis conformia sunt gubernationi diuinæ Sa-
pientia: de qua dicitur, quod *omnia disponat Fortiter & suauiter*. Ita ut forti-
tudo temperetur suauitate, ne sit seuerus; & suauitati fortitudo coniungatur,
ne sit remissior. Ex quo fit, illas Regulas esse perfectiores, quæ aptius con-
iungant Exercitia Orationis & mortificationis, inde enim prouenit effica-
citas & suauitas in reliquis medijs. Nam quemadmodum ignis & malleus a-
pprunt ferrum, (nam ignis illud mollescit: malleus autem tundit & flectit)

6.
e Psal. 18. 9.
f Pro 6. 23.

2. 2. q. 188.
4. 6.

Vnde sit
excellentiæ
Religionis.

1.
g Sap. 8. c.

2.

h Cant. 4.6

3.

Mentalis
oratio effi-
caciore vo-
cari.

4.

Art. 6. ad 3.

5.

6.

S. Tho. sup.

ita Oratio & mortificatio efficaciter & suaviter aptant & accommodant
ipsa corda: oratio enim calore deuotionis ea emollit; mortificatio autem
fleat ut suscipiant virtutum imagines. Et hoc nos in Religio assimilatur
h *monti myrrhae & colli thuris*, ut postea videbimus. Et quoniam Oratio ma-
talis efficacior ad hoc est vocali: ideo Religio illa censetur hoc nomi-
perfectior: quæ locum suum vocali Orationi tribuens, regulas etiã & docu-
ta tradit ad mentalem Orationem aptissima; præscribens tempus in qua
la exerceatur: ut meditatio & contemplatio recollecta & attenta remota
ternarum cor emolliat, & animum addat ad amplectenda & opere execu-
da reliqua suæ Professionis media. Et similiter quemadmodum mortifi-
tio interior proprii iudicij & voluntatis, & appetitus nostri propensio
præstantior est, & vtilior externa mortificatione, quæ corpus affligit, in-
nijs, & alijs corporalibus asperitatibus: ita Religio illa inter eas, quæ cunctis
respiciunt finem, perfectior erit, cuius Regulæ magis promouent internam mor-
tificationem, quæ omnibus potest esse communis, & ad omnia est vtilis, in-
cesso tamen suo loco mortificationi externæ: quæ (ut idem Angelicus Do-
ctorasserit) non est melior quod est maior, sed, quod magis est fini institui
proportionata. Cum enim illa non sit verè aliud, quàm instrumentum per-
fectionis: ratio ipsa ac discretio dicet, non plus de ea sumendum esse, quàm
ad principalem finem intentum sufficiat; ne, si plus sumatur, potius impedi-
at; & si minus, etiam non iuuat.

QVINTVM signum perfectionis in Regulis est, cum ita res præcipue
Religionis attingunt, ut locum relinquat Obedientiæ Superiorum, qui
lex viua & animata: si enim Regula omnia constitueret, & attingeret, velles
que omnes eodem modo deducere: debiles subirent onus grauius, quàm ferre
possent; robustiores verò leuius, quàm opus haberet. Sed superioris discre-
tio potest vtrumque disponere ad omnium vtilitatem: si illi Regulæ relin-
quant, quid cum illis agere debeat, attenta varia dispositione & constitutio-
ne Subditorum. Quamuis nec tot res, eiusdem iudicio sint relinquenda, ut
videatur nimium. nam cum magna sit varietas iudiciorum ac sensuum in
varijs Superioribus: esset quoque in gubernatione ipsa, & moribus contra-
niformitatem, quam ordo Religiosus exigit; & contra finem, in quem ipsa
leges & Regulæ conscribuntur.

DENIQUE illa perfectior est Religio, quæ plura media, & quidem ex
præstantiora, & aptiora complectitur, ad finem, in quem tendit: nam in hoc
magis assimilatur Ecclesie Catholice, complectenti omnem multitudinem
operum studiosorum; & in vnoquoque quod summum est & perfectissimum. Quare
Religio illa, quæ tanquam finem proprium habet, animas iuuare, eò erit per-
fectior, quò plura amplectetur ministeria, quibus illæ proficiant: docendo
scilicet

scilicet omne genus personarum varias facultates & scientias; concionando apud fideles; disputando contra infideles; confessiones audiendo, & sacramenta administrando; visitandò carceres, Xenodochia, & alios infirmos, curando eos, vt piè moriantur, & alia similia præstando. Cùm enim Religio sit corpus quoddam mysticum, varia habens membra, sicut corpus ipsum humanum: potest varia ministeria ita exercere, vt vnum non impediatur alterum facit enim ea per varios suos Religiosos; tribuens vnicuique regulas præclaras, ad benè fungendum suis officijs. Ex quo fiet, vt totum corpus sit valde perfectum cuius partes aded sunt perfectæ in ea perfectione, quam cuiusque officium requirit. Nec propterea, qui ad aliquam religionem vocantur, etiam minùs perfectam; vocationem suam negligere debent: cùm enim D. N. omnibus religionibus prospiciat de subiectis & personis; sciatq; quid vnicuique magis expediat: illa religio cuique est eligenda, ad quam Dei vocatio deducit, vt apparebit ex ijs, quæ postea dicemus.

CAPVT IX.

MIRABILIS ET STVPENDVS MODVS quo Deus D. N. erigit Religionis, tribuens Fundatoribus eminenter spiritum & perfectionem illam, quam in suis Regulis descripserunt; & hac ratione alios inuitans ad eosdem sequendos.

QVEMADMODVM Christus D. N. ædificauit domum & ciuitatem Ecclesie suæ super duodecim fundamenta, siue preciosissimos lapides fundamentales, qui (vt ait S. Ioannes) sunt duodecim Apostoli, inter quos alijs præluxit S. Petrus, tanquã caput & b. petra præcipua fundamentalis, super quam ipse Christus suam fundauit Ecclesiam. Per quos oēs in virtute c. summi lapidis angularis qui est ipsemet Christus, creuit (vt ait Apostolus) corpus hoc mysticū, & progressum est hoc ædificiū Conuersione innumerebilibus hominum, qui eius doctrinã sulceperunt: ita etiam ipse Saluator: qui præcipuus est fundator & fundamentum omnium religionum, cùm recens vult aliquam erigere, vt plurimum eam ædificat supra paucos aliquos viros, magni spiritus & excellentis sanctitatis: quorū vnum aliquem eligit tanquã præcipuū, & caput reliquorū. Quemadmodū fecit in religione Carthusianorum, quã fundauit super S. Brunum, & lex eius socios; & Minorū super S. Franciscum & alios duodecim; & societatem Iesū super Patrem nostrum S. Ignatium, & nouem eius socios. Cui præcipuo fundatori eminentiùs inprimit spiritum, sanctitatem, & perfectionem

propriam

a Apo. 21. 14

b Mat. 6. 18.

c Eph. 2. 20.